

Advies: laat kind met zakmes spelen

(1) “Niet rennen, Daantje! Niet rennen!” In de speeltuin in het Utrechtse Máximapark krijgt een moeder haar zoontje van zes niet mee naar huis.

5 Op zijn sokken rent hij terug naar het speeltoestel, maar onderweg struikelt hij en barst in huilen uit. “Ik zei toch, niet rennen!”

(2) Veel ouders zijn van nature
10 voorzichtig, maar als je als ouder te vaak ‘pas op’ roept, leert een kind niet om zelf op te letten. Dat is de boodschap van VeiligheidNL, het expertisecentrum dat vrijdag een
15 campagne lanceerde om risicovol spelen van kinderen te bevorderen. Ga risico’s niet uit de weg, geeft het instituut aan. Laat je kind een keer
20 een fikkie stoken, met een zakmes spelen of van een berg af fietsen.

(3) Mariette, de moeder van Daantje, die niet met haar achternaam in de krant wil, kan zich niet vinden in het advies. “Ik verlies Daantje niet snel
25 uit het oog, maar heel beschermend ben ik volgens mij ook niet. Als moeder weet je gewoon wat het beste voor je kinderen is. En dat is niet kinderen in bomen laten klimmen
30 en met een zakmes laten spelen”, zegt ze terwijl ze haar zoontje troost en het zand van zijn broek afklopt. En weg is ie weer.

(4) Dat juist een organisatie die we
35 kennen van adviezen over meubelbeschermerhoekjes, antislipmatjes en stopcontactbeveiliging het riskante spelen wil stimuleren, is enigszins verrassend. Het is toch geen
40 1 aprilgrap? “Nee hoor”, lacht Saskia Kloet van VeiligheidNL. “Een aantal van onze adviezen in het verleden

ging misschien te ver. Wij zijn als organisatie de laatste jaren
45 opgeschoven van vooral het beschermen van kinderen, naar het stimuleren van hun vaardigheden, zodat ze met risico’s om kunnen gaan.”

50 (5) Je hebt risico én je hebt gevaar. “Bij risico’s moet je je kinderen begeleiden, anders gaan ze het nooit leren. En voor gevaar moet je ze behoeden”, aldus Kloet. VeiligheidNL
55 komt nu met de campagne omdat het voorjaar is aangebroken en er weer meer buiten gespeeld gaat worden.

(6) VeiligheidNL heeft de laatste jaren meerdere adviezen aangepast,
60 ingetrokken of afgezwakt. “Zo zeiden we eerst: niet stappen en skaten bij nat weer. Dat advies is geschrapt. En meerdere kinderen op een trampoline raden we ook niet langer af. Let
65 alleen op als er kleintjes bij zijn”, aldus Kloet.

(7) Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat riskant spelen goed is voor de ontwikkeling van
70 kinderen. Daardoor leren ze risico’s inschatten, worden ze zelfredzaam en bouwen ze zelfvertrouwen op.

(8) De meeste ouders die vrijdag in de Bosspeeltuin aanwezig zijn, laten
75 de kinderen spelen zonder zich er al te veel mee te bemoeien. “Dat doe ik thuis ook niet”, zegt Marijn Hoogland, terwijl haar dochter Puck (5) omhoog klautert en op haar schouders gaat
80 zitten. Even verderop rent haar zoon Giel (7) met vriendje Sep (6) tussen de speeltoestellen door. Giel vertelt dat hij heel erg van buiten spelen houdt. Wat hij het liefst doet?

85 “Klimmen! En hutten bouwen! En op
de surfplank in het water! Van mama
mag hij alles doen wat hij wil”, zegt
hij, terwijl hij vragend zijn moeder
aankijkt.

90 **(9)** “Voor die surfplank is het nu nog
te koud”, zegt Hoogland, die met
haar gezin langs een waterweg
woont. Normaal heeft ze geen
omkijken naar de kinderen. Ook niet
95 als ze langs het water spelen. “Ze
hebben hun zwemdiploma’s, dus
waarom niet? En ze vallen soms
tijdens het spelen, maar dat hoort
erbij. Als het echt fout gaat, dan
100 weten ze me wel te vinden.” Ze vindt
het veel belangrijker dat haar kinde-
ren veel buiten spelen en dingen
leren. “Anders zitten ze maar op de
iPad.”

105 **(10)** “Risico’s vermijden is schadelijk
en pech hoort erbij”, zegt ook Ira
Helsloot, bijzonder hoogleraar
Besturen van Veiligheid aan de
Radboud Universiteit. “Je kunt uit
110 een boom vallen en zelfs om het
leven komen. Dat is natuurlijk dra-
matisch. Maar je kunt niet zeggen dat
je nooit meer in een boom mag
klimmen.”

115 **(11)** Hij noemt het onvermijdelijk dat
organisaties voor veiligheid tot de
conclusie komen dat het negatieve
effect van al die veiligheidsmaat-
regelen groter is dan de positieve
120 effecten. “De gemiddelde Neder-
lander is al zover. Nu politici nog.”

Hij neemt het recente treinongeval bij
Harlingen als voorbeeld. “Na zo’n
ongeluk wordt meteen opgeroepen
125 om halfbewaakte spoorwegover-
gangen aan te pakken. Dan ben je
een klein risico aan het oplossen met
een grote berg geld. Dat moet je niet
willen.”

130 **(12)** Bij het restaurant tegenover de
speelplaats trakteren opa Ben en
oma Els Bottram hun kleinkinderen
Mees (5) en Jip (3) op limonade. Die
drinken ze zo snel mogelijk op om
135 weer te kunnen spelen. Vooral Mees
houdt van buiten spelen, hij vindt
klimmen in de touwen het leukst. “Dat
vond ik vroeger ook fantastisch”, zegt
opa Ben. Hij groeide op een boerderij
140 op en klom in bomen om ekster-
eieren te stelen. “Dat mag nu ook
niet meer”, zegt hij met een glimlach.

(13) Oma Els vult hem aan: “Het is
drukker geworden overal. Bijna nie-
145 mand groeit meer op met veel natuur
om zich heen. Daardoor is het
gevaarlijker geworden.” Opa Ben
knikt. “En niemand heeft een boom in
zijn tuin staan, laat staan een goede
150 klimboom.” Of ze hun kleinkind nu
zomaar buiten zouden laten
klimmen? Na wat twijfel zeggen ze
allebei: “Nee.”

(14) Hun dochter Saartje – die naast
155 hen zit – mocht dat vroeger wel. Al
mocht zij ook al minder dan haar
ouders. “Ik weet dat veel ouders te
beschermend zijn geworden.”

*naar een artikel van
Bas Tooms en Marije Willems,
NRC Handelsblad, 1 april 2017*

Tekst 1 Advies: laat kind met zakmes spelen

- 1p 1 Een tekst kan op verschillende manieren ingeleid worden. bijvoorbeeld door
- 1 de aanleiding voor het schrijven van de tekst weer te geven
  - 2 de nieuwste inzichten uit recent onderzoek te noemen
  - 3 een deskundig persoon het onderwerp te laten introduceren
  - 4 een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst te geven
  - 5 een waarschuwing vooraf te geven
- Wat zijn de **twee** belangrijkste manieren die gebruikt worden in alinea 1 en 2?
- 1p 2 In alinea 2 wordt gesproken over het expertisecentrum VeiligheidNL.
→ Met welke **twee** andere zelfstandige naamwoorden wordt er in alinea 2 tot en met 4 ook naar dit expertisecentrum verwezen?
Noteer de twee zelfstandige naamwoorden.
- 1p 3 Waarom is het zo verrassend dat VeiligheidNL nu opeens risicovol spelen stimuleert? (alinea 4)
- A Het hele jaar hoor je niets en nu in het voorjaar laat VeiligheidNL ineens van zich horen.
  - B In het verleden probeerde de organisatie VeiligheidNL het kind juist vooral te beschermen tegen risico's.
  - C Ouders zijn van zichzelf al erg voorzichtig en hebben geen advies van VeiligheidNL nodig.
  - D VeiligheidNL heeft in het verleden zijn nut al bewezen, zodat nieuw advies niet nodig is.
- 1p 4 “Het is toch geen 1 aprilgrap?” (regels 39-40)
→ Citeer de zin uit alinea 4, 5 of 6 die duidelijk maakt waarom VeiligheidNL juist rond eind maart met het nieuwe advies komt.
- 1p 5 “Zo zeiden we eerst: niet stappen en skaten bij nat weer.” (regels 60-62)
Welk verband wordt er vooral aangegeven met het woordje ‘Zo’?
- A geeft vooral aan dat een vergelijking van de diverse adviezen volgt.
  - B geeft vooral aan dat er voorbeelden van gewijzigde adviezen volgen.
  - C geeft vooral de aanleiding voor de gewijzigde adviezen weer.
  - D geeft vooral een verklaring weer voor het veranderen van adviezen.
- 1p 6 Welke moeder voedt haar kinderen op volgens de wetenschappelijke inzichten die beschreven worden in alinea 7: Mariette (alinea 3) of Marijn Hoogland (alinea 8 en 9)?
Licht je antwoord toe.

- 1p 7 “De gemiddelde Nederlander is al zover. Nu politici nog.” (regels 120-121)
Wat moeten politici nog doen?
A de nadelen inzien van de vele veiligheidsmaatregelen
B meer maatregelen treffen om de veiligheid te vergroten
C meer overheidsgeld steken in veiligheidsmaatregelen
D organisaties wijzen op de effecten van veiligheidsmaatregelen
- 1p 8 De alinea’s 12 tot en met 14 vormen het slot van deze tekst.
Wat is de belangrijkste functie van het slot?
Het slot geeft een
A advies.
B samenvatting.
C voorbeeld.
D waarschuwing.
- 1p 9 Wat is het onderwerp van deze tekst?
A bevorderen van risicovol spelen van kinderen
B tips voor buitenactiviteiten met kinderen
C toegenomen gevaren voor kinderen buitenshuis
D voordelen van buiten spelen voor kinderen
- 1p 10 Van welk tekstdoel is hier vooral sprake?
A de lezer informeren over de nieuwste inzichten op het gebied van verantwoord spelen
B jonge ouders overtuigen hun kinderen meer ruimte en bewegingsvrijheid te geven
C ouders en grootouders activeren om vaker de natuur op te zoeken met de (klein)kinderen
D veiligheidsorganisaties instrueren welke verantwoorde activiteiten ze moeten aanprijzen
- 1p 11 Wat is de hoofdgedachte van de tekst ‘Advies: laat kind met zakmes spelen’?
A De overheid wil zich bemoeien met de veiligheid buitenshuis door veel regels op te leggen.
B Kinderen zijn de afgelopen generaties te lang te beschermd opgevoed door de ouders.
C Ouders vinden dat ze hun eigen kinderen vrijer moeten laten spelen.
D Risicovol spelen is goed om belangrijke vaardigheden voor later te ontwikkelen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.